

Sygn. akt I S 26/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Ewa Tkocz
Sędziowie :	SA Mieczysław Brzdąk (spr.) SA Roman Sugier

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2015 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

skargi W. W., A. W. i F. L.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt IIC 26/14

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie II C 26/14 Sądu Okręgowego w Katowicach nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać W. W., A. W. i F. L. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwoty po 2000 zł (dwa tysiące) złotych dla każdego ze skarżących;
- 3) oddalić skargę w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I S 26/15

UZASADNIENIE

Skarżący w skardze wniesionej 24 lutego 2015r. na przewlekłość postępowania w sprawie II C 26/14 Sądu Okręgowego w Katowicach domagali się stwierdzenia przewlekłości postępowania w tej sprawie i zasądzenia od Skarbu Państwa kwoty 15.000 zł na rzecz każdego ze skarżących.

Na uzasadnienie skargi podali, że pozew w wymienionej sprawie złożyli na początku stycznia 2014 roku i „przez z górą 13 miesięcy nie został jeszcze merytorycznie rozstrzygnięty”. Pierwszy termin rozprawy został wyznaczony dopiero na 24 lutego 2015r. Zdaniem skarżących zaistniała zwłoka trudno usprawiedliwić jakąkolwiek okolicznością obiektywną, a sprawa tej kategorii, w której stan faktyczny został już ustalony przez były Sąd Wojewódzki w Opolu, powinna być rozpatrzona w ciągu 3-4 miesięcy.

Żądanie zasądzenia kwot po 15 000 zł skarżący uzasadnili tym, że sprawa pozostaje bez biegu od 3 kwartałów, co dezorganizuje życie i plany na przyszłość. Ponadto w 2014r skarżący nie wyjechali na wakacje oczekując

korrespondencji sądowej, co mocno stresowało, a brak pieniędzy pogarszał status życiowy skarżących, generując mniejszy lub większy rozstrój zdrowia.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach wniósł o jej oddalenie wskazując, że postępowanie w sprawie nie toczyło się przewlekłe, a organy procesowe podejmowały w sprawie odpowiednie do stanu sprawy czynności zarówno przy badaniu wymogów formalnych wniosków o zwolnienie od kosztów jak i doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu z umożliwieniem ustosunkowania się do żądań powodów, jak i umożliwieniem powodom złożenia repliki.

Sąd Apelacyjny ustalił co następuje.

Sprawa, której dotyczy skarga została wszczęta na skutek wniesienia przez powodów w dniu 10 stycznia 2014r pozwu o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa (Dyrektora) Izby Skarbowej w (...) wymienionych w pozwie kwot na rzecz każdego z powodów.

W pozwie skarżący zawarli m. in. wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sprawę zarejestrowano pod sygn. IIC 26/14 i przedłożono Przewodniczącej Wydziału, która zarządzeniem z dnia 15 stycznia 2014 r. poleciła wezwać każdego z powodów z osobna do usunięcia braków formalnych pozwu przez wskazanie numeru PESEL oraz zwięzłe podanie, w terminie 7 dni, jakiego rodzaju postępowanie pozwanego spowodowało szkodę oraz podanie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a bezprawnym działaniem pozwanego.

Zarządzenie wykonano 16 stycznia 2014 r. Wezwania do usunięcia braków doręczono powodom w dniach 28, 29 i 31 stycznia 2014r (k. 17-19). Odpowiedzi na wymienione wezwanie powodowie udzielili w piśmie procesowym z 31 stycznia 2014 roku, w którym wskazali m.in., że „wątek” w postaci rodzaju postępowania i wykazania związku przyczynowo – skutkowego przedstawił Pan mec. J. W. w piśmie z 27 listopada 2013r złożonym w sprawie II C 671/13. W tej sytuacji powodowie ograniczyli się do rekapitulacji swojego stanowiska i dodatkowych uwag.

W dniu 3 lutego 2014r zamieszczono w aktach polecenie sędziego referenta(?) dołączenia dowodu doręczenia wezwania dla pozostałych powodów. W dniu 11 lutego protokolant sądowy zamieścił adnotację: „dołączono zpo – k.17-19”. Akta przedłożono s. ref. w dniu 11 lutego 2014r.

W dniu 13 lutego 2014 roku sędzia referent(?) wydała zarządzenie o przedłożeniu referendarzowi wniosku powodów o zwolnienie od kosztów a nadto zarządziła dołączenie akt II C 671/13.

W dniu 14 lutego 2014r referendarz sądowy zarządził wezwanie powodów do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów przez nadesłanie oświadczeń o stanie rodzinnym i majątkowym sporządzonych według załączonego wzoru. Zarządzenie to wykonano 21 lutego 2014 roku.

Wezwania do usunięcia braków doręczono powodom w dniach 10 oraz 11 marca 2014 roku (k.51-53).

Wymagane oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach oraz źródłach utrzymania powodowie złożyli 17 marca 2014 r. Akta przedłożono referendarzowi dopiero w dniu 7 kwietnia 2014r (k. 49/2).

Zarządzeniem z dnia 14 kwietnia 2014r, wykonanym w dniu 18 kwietnia 2014 roku, referendarz sądowy wezwał powódkę F. L. do nadesłania zeznania podatkowego swojego i męża za 2013 rok oraz zaświadczeń o aktualnej wysokości jej świadczeń emerytalnych i zarobków męża - w terminie tygodniowym pod rygorem oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów.

Wezwanie doręczono powódce w dniu 5 maja 2014r (k. 62), a wymagane dokumenty powódka złożyła w dniu 9 maja 2014 roku.

Postanowieniem z 19 maja 2014 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Katowicach zwolnił powodów od kosztów sądowych w całości i zarządził doręczenie powodom odpisów postanowienia oraz przedłożenie akt sędziemu referentowi.

Zarządzenie to wykonano w dniu 26 maja 2014 roku, a akta sędziemu referentowi przedłożono w dniu 27 maja 2014 roku, który w dniu 2 czerwca 2014r zarządził doręczenie odpisu pozwu Skarbowi Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa i zobowiązał do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni oraz wskazania ewentualnych wniosków dowodowych, pod rygorem późniejszego ich pominięcia.

W dniu 23 czerwca 2014 roku wpłynęło pismo procesowe Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa z wnioskiem o przedłużenie terminu do złożenia odpowiedzi na pozew do 14 lipca 2014r. Wniosek ten został uwzględniony.

Odpowiedź na pozew wpłynęła w dniu 15 lipca 2014 roku, a w niej pozwany wnosił m.in. o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu, zarzucając że powodowie w sposób całkowicie dowolny określili swoje roszczenie dochodzone pozewem. Pozwany wniósł też „ o rozważenie ograniczenia rozprawy do rozstrzygnięcia zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia”.

Zarządzeniem z 23 lipca 2014r sędzia referent polecił doręczyć powodom odpisy odpowiedzi na pozew i zobowiązał powodów do wskazania w terminie 7 dni sposobu wyliczenia kwot dochodzonych w pkt 1- 3 pozwu „pod rygorem wszczęcia dochodzenia” oraz do uzupełnienia okoliczności faktycznych podanych w pozwie [...] pod rygorem zawieszenia postępowania.

Wymienione zarządzenie wykonano dopiero 19 sierpnia 2014r. (k.85 – 86).

W odpowiedzi na wezwanie Sądu powodowie w dniu 1 września 2014r złożyli pismo procesowe, w którym podali sposób wyliczenia kwot dochodzonych pozewem a nadto zarzucili, że zarzut przedawnienia jest całkowicie chybiony. Akta sprawy z wymienionym pismem przedłożono sędziemu referentowi w dniu 18 września 2014r, a w dniu 23 września 2014r sędzia referent zarządził doręczenie wymienionego pisma powodów stronie pozwanej, zobowiązując do złożenia w terminie 14 dni pisma przygotowawczego, w szczególności dot. zarzutu nieprawidłowego podania wartości przedmiotu sporu oraz ewentualnych wniosków dowodowych w związku z twierdzeniem powodów, pod rygorem późniejszego ich pominięcia. Wymienione zarządzenie wykonano 1 października 2014 roku.

Zarządzeniem z 7 października 2014r Przewodnicząca Wydziału skierowała niniejszą sprawę do referatu innego sędziego, który zarządzeniem z dnia 4 listopada 2014 roku zarządził przedłożenie akt sprawy z aktami sprawy II C 671/13.

W dniu 12 listopada 2014r sporządzono zapisek urzędowy, ze akta sprawy II C 671/13 znajdują się w Sądzie Apelacyjnym od 18 sierpnia 2014 roku.

Z adnotacji (k. 105) wynika, że akta sprawy przedłożono sędziemu referentowi w dniu 14 listopada 2014 roku a zwrócono 26 listopada 2014r z zapiskiem (zarządzeniem?) bez daty, o treści: „ czy w sprawie jest wyrok o ile tak to proszę wydrukować z uzasadnieniem”.

Akta przedłożono sędziemu referentowi w dniu 27 listopada 2014r a zwrócono 10 grudnia 2014 roku z zarządzeniem s. ref. z 9 grudnia 2014 roku o wyznaczeniu terminu rozprawy na 24 lutego 2015 roku. Na rozprawie w tym dniu stawili się powodowie A. W. i F. L. i złożyli wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w Katowicach od rozpoznania sprawy. Rozprawę odroczone bez terminu.

Przystępując do oceny zasadności skargi na przewlekłość postępowania wskazać należy, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności

ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty [...] uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W myśl art. 1 ust. 1 ustawy do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy może dojść zarówno wskutek bezczynności (zaniechania), jak i wskutek działania sądu. Przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy długotrwałe zaniechanie przez sąd czynności lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych.

Niewątpliwym jest, że na etapie postępowania objętym skargą, sprawa II C 26/14 Sądu Okręgowego w Katowicach nie była zawila ani faktycznie ani prawnie.

Czynności podejmowane w tej sprawie dotyczyły badania wymogów formalnych pozwu, rozpoznania wniosku powodów o zwolnienie od kosztów oraz bliżej niesprecyzowanych co do celu czynności związanych ze wskazaniem sposobu wyliczenia przez powodów kwot dochodzonych w pozwie „pod rygorem wszczęcia dochodzenia” (w celu ustalenia wartości przedmiotu sporu?) a nadto czynności związanych z doręczeniem pozwu pozwanemu i ostatecznie wyznaczeniem terminu rozprawy.

Jak wynika z poczynionych wyżej ustaleń od daty wniesienia (wpływu) pozwu do Sądu Okręgowego w Katowicach (10 stycznia 2014r) do terminu pierwszej rozprawy upłynęło ponad 12 miesięcy.

Już sama ta okoliczność, przy uwzględnieniu – jak już wyżej wspomniano – że sprawa II C 26/14 Sądu Okręgowego w Katowicach na etapie postępowania objętym skargą nie była zawila czy skomplikowana wskazuje, że postępowanie w wymienionej sprawie toczy się przewlekłe. Zauważyć bowiem należy, że wprawdzie ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę, tym niemniej jak wynika z art. 14 ustawy, który stanowi, że skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie po upływie 12 miesięcy, przyjąć należy, że ustawodawca uznał za przewlekłe takie postępowanie, które trwa dłużej niż 12 miesięcy. Podkreślenia jednak wymaga, że fakt, iż postępowanie trwa dłużej niż 12 miesięcy nie oznacza sam przez się, że nastąpiła przewlekłość postępowania w rozumieniu tej ustawy.

Przyjmując, że ocena terminowości i prawidłowości czynności sądowych nie może być oderwana od obowiązku nadania odpowiedniego biegu i rozpoznania przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki, wszystkich spraw do niego wniesionych, przy zachowaniu zasady ich rozpoznawania według kolejności wpływu, podkreślenia wymaga, że tak długi okres nadawania sprawie biegu świadczy o tym, że w sprawie II C 26/14 wystąpiła przewlekłość postępowania, która nie wynika z zaniechania przez organy sądowe podejmowania czynności przez jakiś określony okres czasu a została spowodowana opieszałym podejmowaniem czynności zarówno przez organy sądu jak i podmiot (doręczyciela), którym sąd się posługiwał przy doręczaniu przesyłek (wezwań) kierowanych do powodów.

W szczególności zauważyć należy, że od daty wykonania zarządzenia z dnia 15 stycznia 2014r do daty doręczenia powodom wezwania do uzupełnienia pozwu upłynęło od 12 do 15 dni. Po usunięciu przez powodów braków formalnych pozwu, do dokonania przez sędziego referenta nader prostej czynności jaką było zarządzenie o przekazaniu referendarzowi sądowemu wniosku powodów o zwolnienie od kosztów sądowych, upłynęło 14 dni (akta przedłożono sędziemu po 13 dniach od wpływu pisma powodów). Od wykonania zarządzenia referendarza o wezwaniu powodów do złożenia oświadczeń majątkowych do dat doręczenia powodom wezwań upłynęło odpowiednio 17 i 18 dni, a z kolei od złożenia przez powodów oświadczeń majątkowych (17 marca 2014r) do przedłożenia akt referendarzowi z wymienionymi oświadczeniami (7 kwietnia 2014r) upłynęło 21 dni. Kolejny nadmiernie długi okres wykonywania czynności sądowych dotyczy doręczania powodówce wezwania do złożenia zeznania podatkowego (zarządzenie wykonano 22 kwietnia 2014r, a wezwanie doręczono powodówce po 13 dniach (5 maja 2014r). Ostatecznie

wniosek powodów o zwolnienie od kosztów został rozpoznany 19 maja 2014 roku tak więc czynności związane z rozpoznawaniem tego nieskomplikowanego wniosku trwały ponad 3 miesiące.

Z punktu widzenia sprawności postępowania budzi też wątpliwości decyzja o przedłużeniu pozwanemu terminu do złożenia odpowiedzi na pozew co w konsekwencji spowodowało, że opracowanie tej odpowiedzi trwało ponad 1 miesiąc. Odpowiedź na pozew wpłynęła w dniu 15 lipca 2014 roku, akta przedłożono sędziemu referentowi w dniu 16 lipca 2014r, który zarządzeniem wydanym po 7 dniach (23 lipca 2014r) wezwał powodów do wskazania w terminie 7 dni sposobu wyliczenia kwot dochodzonych w pkt 1- 3 pozwu pod rygorem wszczęcia bliżej niesprecyzowanego dochodzenia oraz do uzupełnienia okoliczności faktycznych podanych w pozwie.

Wymienione zarządzenie wykonano dopiero 19 sierpnia 2014 roku a więc po upływie 27 dni. Odpowiedzi na wymienione wezwanie powodowie udzielili w dniu 1 września 2014 roku a dopiero w dniu 23 września 2014r (czyli po 22 dniach) sędzia referent wydał zarządzenie o doręczeniu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa odpisu pisma powodów z zobowiązaniem do złożenia pisma przygotowawczego, przy czym zauważyć należy, że akta z pismem powodów przedłożono sędziemu w dniu 18 września 2014 roku.

Wymienione zarządzenie wykonano w dniu 1 października 2014 roku. Pismo przygotowawcze Prokuratorii wpłynęło w dniu 23 października 2014r a przedłożono je sędziemu referentowi następnego dnia, który dopiero w dniu 4 listopada 2014r, a więc po 10 dniach zarządził dołączenie akt II C 671/13. Dopiero po 8 dniach sporządzono zapissek urzędowy (k.105). Akta przedłożono sędziemu w dniu 14 listopada 2014r, który z kolei dopiero po 12 dniach, bo w dniu 26 listopada 2014r zarządził (?) ustalenie „czy w sprawie jest wyrok [...]”. Nie podjęto natomiast żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, w szczególności wyznaczenia terminu rozprawy, który zarządzeniem z 9 grudnia 2014 roku wyznaczono dopiero na 24 lutego 2015 roku, co należało uznać za termin zbyt odległy w kontekście tak długiego i opieszałego działania zarówno Sądu jak i doręczyciela.

Ustalone wyżej okoliczności wskazują, że postępowanie w sprawie IIC 26/14 Sądu Okręgowego w Katowicach toczyło się przewlekłe.

Wprawdzie organy procesowe podejmowały w niej odpowiednie do stanu sprawy czynności zarówno przy badaniu wymogów formalnych pozwu, jak i zawartym w pozwie wnioskiem powodów o zwolnienie od kosztów tym niemniej było ono prowadzone rozwlekłe i długotrwałe.

Mając na uwadze czas trwania przewlekłości jej przyczyny oraz charakter postępowania, w którym przewlekłość wystąpiła Sąd Apelacyjny przyjął, że odpowiednią sumą pieniężną z tego tytułu jest 2000 zł dla każdego ze skarżących (art. 12 ust. 4 ustawy).

Z powołanych przyczyn na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy orzeczono jak wyżej.